

V minulém čísle ČsL jsme udělali tečku za loňským školním rokem obšírou recenzí Kaplického divadelního léta 1987 a připomínkou některých vystoupení na národní přehlídce dětských recitátorů a recitačních kolektivů v Mšlíně. To, že se dnes vraťme k — s největší pravděpodobností — nejlepší krajské přehlídce dětských souborů v loňském školním roce, k Táborskému práci '87, je dáno nejen tím, že byla dobrou předehrou úspěšného Kaplického divadelního léta, ale hlavně tím, že může být — podle našeho názoru — inspirovat pro ty, kdo už teď připravují nové krajské přehlídky.

CO OČEKÁVÁTE OD KRAJSKÉ PŘEHĹIDKY?

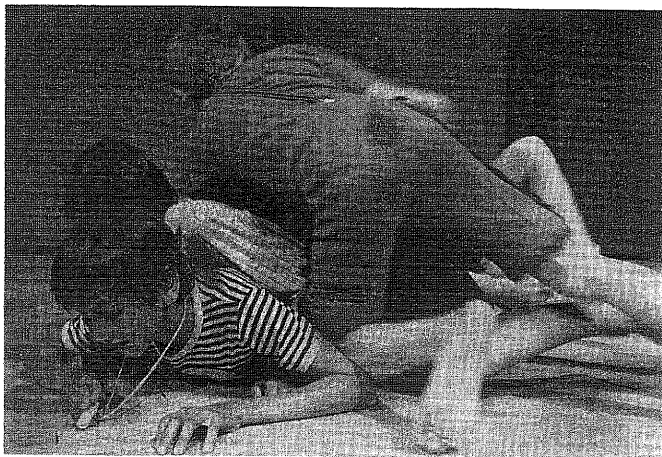
Odpovídá **JIRÍ POKORNÝ**, krajský metodik KKS České Budějovice:

Tak především setkání s přáteli. S lidmi, kterým jde o dětské divadlo doopravdy, nejen papírově, statisticky a tak podobně. Setkání, při němž je úplně jedno, kdo je kdo — metodik, poradce, vedoucí. A to je vlastně všechno.

Je to sice pár řádek, je v tom však obsaženo několikaleté hledání, a když bych to měl skutečně popsat podrobně, bylo by to na knížku, která by nebyla moc ke čtení. Tak aspoň stručně.

Když jsem před více než jedenácti lety nastoupil na KKS, měl jsem možná štěstí, že jsem nepřevzal funkci metodika pro divadlo a loutky vůbec. Ale že jsem dostal na starost umělecký přednes. Byl jsem v té době zapáleným hercem souboru D 111 (neříkám, že jsem zapáleným hercem nezůstal dodnes, i když hraju ve vodňanské Šupině). Dival jsem se na dětské divadlo především přes zkušenosti z dospělého amatérského souboru (neříkám, že to bylo úplně špatně), ne-

René Goscinny - Marie Husinecká: **BUD FIT!** Snímek Karla Kerlického z letošního kaplického vystoupení souboru LŠU Písek

DĚTI HRY DIVADLO

rozlišoval jsem prakticky divadlo na dětské, pro dospělé, dospělé hrané pro děti. Navíc z bývalého zaměstnání a tvrdé výchovy ve škole jsem byl zvyklý posuzovat úspěšnost především výsledky navenek prokazatelnými. A tak bylo určité dobře, že jsem do dětského divadla neměl dlouhou možnost namluvit a dělat chytrého. Spíše jsem se seznamoval. Jezdit jsem s tehdejší metodickou za sou-

lyšte, přáteli metodiku (to *metodiku* vyzraznila, jak jen to ona sama umí), s váma je to těžký, vy o tom dětským divadle moc nevíte. Musíte se ještě, milé drahe, moc učit. A copak jste dělali minulý rok, že jste nebyli na naší Sorbonně v Kaplici? Nebudu to rozmazávat. Na Kaplici jsem předtím přece byl! Sice jen jeden den se souborem z našeho kraje — vždyť přehlídka je v kraji...

A tak jsem před osmi lety jel do Kaplice poprvé na celou dobu KDL do semináře. A objevil jsem pro sebe Ameriku. Samozřejmě že jsem se nestal mudrým, jen jsem do něčeho přestal mluvit, na

TŘI POHLEDY na jednu krajskou přehlídku

bory, na přehlídky. I tak jsem se před osmi lety, kdy jsem převzal obor divadlo a s ním i divadlo dětské (ze dne na den), díval na divadlo hrané dětmi a na divadlo pro děti poněkud jinak než dnes. Moje první setkání s mezikrajovou výběrovou porotou (tenkrát ještě byly mezikrajové výběrové přehlídky a mám tu čest prohlásit, že jsme byli spolu se Středočeským krajem poslední, kteří ji rušili) nedopadlo příliš šťastně. Zdena Josková, Jana Vobrůvová, Jaroslav Provaník a Bedřich Hájek se mnou měli tehdy hodně práce a udělali mi lecke (první) nejen z dramatické výchovy, ale z chování a myšlení metodika pro dětské divadlo a loutky vůbec. Nutí jsem je udělat ceny za nejlepší výkony atd., zkrátka bral jsem to jak na velkém divadle. Proč metodické ukázky? Zdena Josková tehdy řekla památné věty: „Po-

leccos jsem se začal dívat jinak. A našel jsem spřízněné duše. Od té doby jezdim na Kaplici každoročně. Považují to za nezbytnost pro vlastní práci odborného pracovníka.

A začal jsem se pokoušet (a to mi zůstalo — pokusy) maximálně zatahovat do „hry“ vedoucí souborů. Vymysleli jsme si se Soňou Pavelkovou plán, který se nám podařilo realizovat: deset setkání vedoucích souborů. Vedoucí souborů se spolu s lektorkou objížďali — sjeli se vždy v místě působení jednoho souboru. V pátek večer byl na programu rozbor přípravy metodické ukázky připravené vedoucím na zadané téma od lektorky, v sobotu dopoledne pracoval(a) vedoucí souborů s vlastními dětmi, potom vstoupila do hry lektorka a metodickou práci s dětmi dokončila. Ostatní vedoucí se pilně dívali, zapisovali si a odpoledne se všechny poznatky a připomínky k dopolednímu projednávání a zadávaly a upřesňovaly se úkoly pro dalšího vedoucího a jeho soubor. Začali jsme prakticky od nuly a smyslem bylo za dva roky (pětkrát do roka) probrat a prakticky ve vlastních souborech vyzkoušet základy metodiky vedení dětí, dramatickou výchovu. Výsledkem byla na jedné straně publikace Soňi Pavelkové *Dramatická výchova* (vyšla nákladem pouze 250 výtisků — tehdejší kolegové na KKS neměli o publikaci zájem; dnes je dárno rozzebrána a vyšla od té doby v Praze a pak i v Brně v reediciích). Na druhé straně byla výsledkem této akce kontroverze mezi mnou a bývalou ekonomkou KKS, která se nemohla smířit se skutečností, že po ukončení semináře, který trval dva roky a byl pro deset účastníků, nebyl náš soubor (soubor z našeho kraje) nejlépe hodnocen na Kaplickém divadelním létě, čímž usoudila, že výsledný efekt semináře je pochybný.

Tehdy jsem si víc než kdy jindy (i když od té doby už mnohokrát!) uvědomil něco, s čím si nevím rady, před čím jsem bezmocný: Do divadla (i dětského) „mluví“ mnoho lidí. Někteří proto, že jim to

přináleží funkčně, jiní jen proto, že do hudby to nejde, protože neznají noty a nemají hudební sluch. Ale divadlo... Nic snadnějšího! Ideovost a angažovanost umění si pletou s frázemi, mluví o dramaturgii, aniž vědí, o co jde, pletou si ji s výběrem, odmítají jakoukoliv konfrontaci, besedu. Oni ji nepotřebují, jim je všechno jasné.

Budu neuměle citovat Zdenu Joskovou, která říká, že do umění mluví lidi talentovaní, poučení, netalentovaní a nepoučení. Je pravda, když potkáme člověka talentovaného a poučeného, je jistě dobré potkat se s člověkem talentovaným a nepoučeným. Nic se tak moc nestane, když máme tu čest potkat člověka netalentovaného a nepoučeného. Běda však, máme-li co činit s člověkem netalentovaným a poučeným! — A je velkým problémem, jak jednat s takovýmto člověkem, když okolí je plné nezájmu o soubory a dění v souborech, když chybí občanská statečnost postaví se proti všem těm, kteří jako štít před sebou nesou „strýčky“ z ministerstva a po svém překročené závěry různých sjezdů. A navíc mají podporu v souborech a vedoucích souborů, kteří pracují nekalitně.

Fokusili jsme se to u nás vyřešit (ne plně se to však daří) úpravou soutěžního řádu pro náš, Jihočeský kraj. Nepodařilo se nám okresnit, ale meziokresní přehlídky. (Do té doby pouze čtyři okresy pořádaly okresní přehlídky.) Dalším smyslem nového systému byla snaha po odstranění řevnivosti mezi soubory a vedoucími souborů. Objektivní hodnocení jednotlivých představení je zajištěno už tím, že všechna přihlášená představení zhlédne a s vedoucími souborů zhodnotí (navíc za účasti všech dalších vedoucích) jedna porota. Není to samozřejmě jednoduché ani pro porotu, která všechny meziokresní přehlídky objížďá. Nedá se taktizovat.

Z tohoto nového systému pak zákonitě vyplynul požadavek přestat podporovat kvantitu, a začít podporovat kvalitu. A tuto kvalitu mohou soubory (vedoucí) mezi sebou poznávat.

Samozřejmě existují v kraji soubory, které se uzavírají do sebe, protože nejdůležitější pro ně je udělat představení stýl co stýl, jakoukoliv cestou. Vedoucí těchto souborů, pokud se souběžně vůbec účastní, zpravidla zpochybňují hodnocení nebo jsou alergičtí na jakékoli sebekritičtější vyřčené připomínky poroty. Už proto, že za sebou mají omho „strýčka“. Vedoucí těchto souborů mají snahu předvádět se na divadle, společensky exhibovat a, bohužel, jako zástěrka jim k tomu slouží dětský soubor. Tito vedoucí budou vedoucími tak dlouho, dokud se plně neprosadí kritéria, o nichž stále a při nejrůznějších příležitostech mluvíme.

Smyslem přehlídek není urcování jakéhokoliv pořadí. I když zde, bohužel, je nutno určit postupujícího do vyššího kola, prosadila se hlediska pracovní a metodická.

Z těchto předpokladů vycházelo i naše navrhované řešení. Výsledky posledních let dokazují, že naše rozhodnutí a řešení [které samozřejmě i dnes má urputné odpůrce bez argumentů] bylo opodstatněné. Především — krajská přehlídka se stává skutečnou pracovní dílnou. Po pracovní stránce je naplněna beze zbytku, někdy až příliš. V letošním roce pro samotné

SONA PAVELKOVÁ jako lektorka jednoho ze seminářů na Kaplickém divadelním létě 1986 (foto Karel Kerlický)

metodické ukázky, seminář o práci vedoucího dětského kolektivu zůstal jen tak tak místem na rozbor uvedených představení a ukázek.

I přes tyto problémy a nedostatky mám docela pěkný pocit. Jak by ne. Letos se přehlídka zúčastnilo 27 vedoucích souborů nehrájících na přehlídce plus samozřejmě vedoucí ze souborů na přehlídce hrájících. Dobrá úroveň besed k představením, dobrá úroveň vedení seminářů, oboustranná otevřenost, úporná společná snaha nacházet a vysvětlovat problémy jednotlivých inscenací, hledání cest k lepším příštím výsledkům. Vytvoření velké party společně smýšlejících lidí. — Co bych si mohl přát od krajské přehlídky víc?

ZÁVISTIVĚ JSEM POKUKOVALA...

Táborské práce mi dalo hrozně moc, protože (ke své ostudě) jsem viděla divadelní přehlídku ve větším měřítku poprvé! Zjistila jsem, že recitační pásma a dětské divadlo mají přece jen své odlišnosti, a že co si nemohu dovolit v recitaci, mohu dělat v divadle.

Mohla jsem porovnat různé druhy práce, najít si způsob, jaký by vyhovoval mým dětem i mně.

A nejdůležitější: rozbor! Prosim na něj víc času. Nejvíce se třetí názory, upřesňují se. Ovšem za předpokladu, že bude vždycky tak skvělá porota, tak skvělá organizace a tím pádem i vynikající atmosféra jako letos!

Kdybych si měla něco odvést z táborské přehlídky, byl by to styl práce Mařky Husinecké a kus práce Mirka Slavíka. U Mirka Slavíka mně chybí jedna věc: rytmus. Tvrdim, že když děti mají zažitý rytmus, musí se to nutně projevit i na temporytmu představení.

Ukázky metodiky práce: fajn! Měly by se dělat i při recitačních přehlídkách. Nebyly by mnohdy víc než semináře

v Mělníku na národní přehlídce? Když v divadle, proč ne v recitaci? Základ práce je práce pro oba obory shodný. Na mělnických seminářích se pořád provádí kolem dokola — a výsledky? Pokud z toho množství seminářů vyjde jeden dobrý vedoucí, je to úspěch (a to ne úplně zásluhou semináře). Prakticky ověřovat — to je důležité! A pak teprve má smysl rozbor.

Vezměme si třeba náš, Jihočeský kraj a poměme úroveň a množství divadelních a recitačních souborů! Na Táborském práci jsem závistivě pokukovala z naší recitátorské kukaně...

JAROSLAVA KRČKOVÁ, LŠU České Budějovice

TÁBORSKÉ PRÁČE OČIMA LOUTKÁŘE

Jihočeská krajská přehlídka dětských dramatických a loutkářských souborů byla v minulosti chudá na dětské loutkářské soubory. Jediné strakonické Radost (vedl Ivan Křešnička) loutkáře reprezentovala někdy s větším, někdy s menším úspěchem. Proto mě velmi potěšilo, že letos byli loutkáři zastoupeni ještě souborem z Písku, který před nedávnem založil a vede Karel Samec.

Bohužel, tentokrát loutkáři v Táboře nepřesvědčili ani nezaujali. Základní chybu vidím ve volbě a pochopení předlohy (strakonický soubor hrál Feldekova a Mašatové Šipkovou Růženu a písecký soubor Hrubinovy pohádky). To, že se o dramaturgii loutkového divadla v poslední době velice diskutuje, není náhoda. O tom jsou ostatně přesvědčiví i některé neloutkářské soubory.

A tak pro mne bylo úplným zjevením vystoupení LŠU Písek s dramaturgií Goscinnyho *Bud fit!* Pochopení a výborné zinscenování textu, hraný s chromnou chutí a citem pro rytmus, byl vlastně vrcholem přehlídky a vzorem, jak lze pracovat s předlohou skutečně tvůrčím způsobem.

BLANKA ROŽANOVÁ, Bechyně